

UVODNIK

CRTICE IZ ŽIVOTA MONS. ADAMA MUCHTINA

Ivan Šarić, mag. theol.

Riječka nadbiskupija

UDK: 929[246/247+254.1/.4+256/259+262.143+262.2Sv. Terezija
- Podvežica [264+265.1/.9] +268][378:282][651.5/.7] +[672.4+677.53+
683.8+688/689]:[745/749][[070.2+070.482]"Istina"+(046)]+ 7[[7.025.3/.5]+[7.046.3]
+[7.071/.72] [726.5] [726.52+726.59+726.9]][736.2+739][741/744][75.05][77.04+771]
+[81 255.4]MUCHTIN, Adam "1908/1994" +930.24 ["1908/2014"(091)][0.000.254.2]

Uroniti u dubinu duhovnog svijeta msgr. Muchtina bilo je pravo otkriće. Možemo reći da je bio osoba ispred svoga vremena, i kao takav od mnogih neshvaćen. Jednostavnost, skladnost i dinamičnost njegove nutrine, prelijevala se na sve ono što je u svome životu ostvario.

Svojim životom zadužio je našu mjesnu Crkvu, koju je sinovski volio i kojoj je posvetio čitav svoj život i djelovanje.

Adam Muchtin rodio se 4. prosinca 1908. i istog je dana kršten u župnoj crkvi svetog Mihovila u mjestu Velké Rovné, okružje Žilna u Slovačkoj. Njegovi roditelji, otac Adam, rođen 24. prosinca 1880. i majka Veronika r. Huserik, rođena 19. listopada 1879., bili su rođeni i nastanjeni u istom mjestu.

Godine 1910. obitelj Muchtin dolazi u Hrvatsku i nastanjuje se na Trsatu u blizini Marijinog svetišta. Ovdje otac Adam otvara limarsku radionu. Izrađivao je kuhinjsko posuđe i sve predmete od lima, žice i željeza koji su se upotrebljavali u kućanstvu i gospodarstvu. Uglavnom je radio za trgovine u Rijeci, a nešto i za veće sajmove u Primorju, otoku Krku i Rabu, a ponešto i za Dalmaciju.

Završetak Prvog svjetskog rata donio je propadanje žičarskog zanata, da bi nakon Drugog svjetskog rata potpuno nestao. Sačuvali su ga samo pojedinci. Obitelji Muchtin i Huserik bili su žičari koji dolaze na Trsat i nastavljaju svoj zanat. U ovakvom okružju odrasta maleni Adam.

U obitelji Muchtin, uz malenog Adama, bilo je još dvoje djece. Stariji brat Josip, koji je umro još kao dijete u Slovačkoj, i mlađa sestra Marija, rođena 20. svibnja 1911. na Trsatu. U kući su svi govorili samo slovački. Roditelji su bili pobožni i radini, pa su u tom duhu odgojili i svoju djecu.

Kada je 1914. godine buknuo Prvi svjetski rat, otac je mobiliziran i dodijeljen na Istočnu frontu. Sudjelovao je u raznim bitkama i dospio je u rusko zatočeništvo iz kojeg se vratio po završetku rata 1918. godine.

U razdoblju od 1915. do 1919. godine, mali Adam polazi pučku školu na Trsatu. Bila su to teška vremena. Majka je često odlazila u Ogulin i okolicu, ili u Karlovac gdje je od seljaka kupovala hranu: brašno, kukuruz, grah i drugo. To bi prodala na sušačkoj tržnici, dok je dio uvijek ostajao za obitelj. Od 1919. do 1923. godine polazio je na Sušačku realnu gimnaziju, a od 1923. do 1927. godine Trgovačku akademiju na kojoj je i maturirao 1927. godine.

Kroz ovih osam godina Adam je do podne odlazio u školu, a poslije podne raznosio je naručenu izrađenu robu po kućama u Rijeci. Također je zajedno s ocem radio u radionici do kasne noći. Nakon položene mature, uputio je Biskupskom ordinarijatu u Senju molbu za prijem u bogoslovno sjemenište. Primio ga je biskup dr. Josip Marušić. Teologiju je studirao na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu od 1927. do 1931. godine.

Nakon završenog teološkog studija red subđakonata primio je 22. veljače 1931. Za đakona ga je u zagrebačkoj katedrali zaredio pomoćni zagrebački biskup dr. Dominik Premuš, 1. ožujka 1931., a za svećenika u istoj katedrali 29. lipnja 1931. godine dr. Antun Bauer, nadbiskup i metropolit zagrebački. Mladu Misu proslavio je Adam Mughtin u crkvi Majke Božje na Trsatu, na blagdan slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda, 5. srpnja 1931. godine.

Svećeničku službu započeo je u Senju. Imenovan je duhovnim pomoćnikom u stolnoj crkvi i katehetom u gradskim školama te u ženskoj stručnoj školi u Senju.

Adamova mlađa sestra umire od posljedica tuberkuloze 14. svibnja 1932., događaj koji će ga silno pogoditi. U Senju Adam Mughtin ostaje samo godinu dana. Dekretom od 23. travnja 1932. postavljen je za duhovnika Banovinske bolnice na Sušaku. Uz službu bolničkog duhovnika, preuzeo je vjeronauk u osnovnoj školi na Vežici i ženskoj osnovnoj školi na Sušaku. Stanovao je kod svojih roditelja na Trsatu. Kao duhovnik bolnice, u bolničkoj kapeli, svakog jutra misio je za časne sestre milosrdnice koje su radile kao medicinske sestre u bolnici, kao i za druge bolesnike.

Dekretom od 14. ožujka 1935. imenovan je duhovnikom Križarskog bratstva. Mladi članovi bratstva sastajali su se gotovo svake večeri, a nedjeljom su prisustvovali svetoj misi u župnoj crkvi i redovito se ispovijedali jednom mjesečno. Jedan od najistaknutijih predstavnika Hrvatskog katoličkog pokreta

na Sušaku bio je svećenik Martin Bubanj, koji je mučki ubijen od komunističke vlasti koncem travnja 1945. i bačen u jamu Bezdan u Kostreni.

Od početka 1934. godine izlazio je na Sušaku katolički tjednik *Istina*, čiji će formalni vlasnik lista biti upravo Muchtin. Urednik lista bio je svećenik Josip Blažina, koji je od početka 1938. do polovice 1941. godine bio i upravitelj župe Trsat. Kasnije je radi svojih uvjerenja morao bježati u Austriju, a umire 1987. godine u južnoameričkom, bolivijskom gradu Cochabami.

Nakon dolaska iz Senja 1932. Muchtin dolazi u vezu s Vežicom i njezinim stanovnicima. U bolničku kapelu, u kojoj je svakodnevno služio svetu misu i ispovijedao, dolazio je i određeni broj vjernika s Vežice, osobito nedjeljom. Vežica je pripadala župi svetog Jurja na Trsatu, tako da su školska djeca pod vodstvom svojih učitelja, kao i ostali vjernici morali prilično pješačiti do župne crkve na Trsatu kako bi sudjelovali na svetoj misi, što je bilo osobito teško zimi. Zbog toga u Muchtinu sazrijeva ideja o gradnji crkve na Vežici. Također jedan od važnijih razloga za gradnju crkve bilo je i širenje grada Sušaka, koji je postao najvažniji prometni i lučki grad Kraljevine Jugoslavije. Već prije Prvog svjetskog rata bilo je bezuspješnih pokušaja da se sagradi manja crkva, a kasnije je sve prekinuo rat. Odbor za gradnju crkve osnovan je 4. kolovoza 1938. godine. Uz ostale članove odbora za gradnju crkve, vlč. Muchtin osobito spominje tajnicu odbora Baziliju Glavan (rođenu 1905. na Vežici).

Na molbu vlč. Adama Muchtina, Zemljišna Zajednica na Podvežici darovala je „Jardin“, mjesto u središtu Podvežice na kojem se i danas nalazi crkva, a na kojem je prije stajala kapelica. Prema zamisli zagrebačkog arhitekta Velimira Jamnickog, crkva ima glavna obilježja starokršćanske bazilike, a nacrt je prilagođen gradilištu i okolici. Na drugoj sjednici odbora Muchtin je predložio da se crkva posveti svetoj Tereziji od Djeteta Isusa, što je jednoglasno prihvaćeno. Bila je to prva crkva te svetice u Hrvatskoj. Građevinska dozvola izdana je 4. siječnja 1940. godine.

Muchtin će pokazati svu svoju domišljatost u prikupljanju novčanih sredstava za izgradnju nove crkve. Gradnja crkve započela je kopanjem temelja i planiranjem terena 4. ožujka 1940. godine. Radovi su lijepo napredovali, tako da je odlučeno da će blagoslov temeljnog kamena biti na Uskrsni ponedjeljak, 26. ožujka 1940. godine. Temeljni kamen blagoslovio je vlč. Adam Muchtin, idejni začetnik ovog svečanog slavlja početka izgradnje crkve svete Terezije od Djeteta Isusa na Podvežici. Dekretom od 10. prosinca 1940. godine, upraviteљem novosagrađene crkve svete Terezije od Djeteta Isusa imenovan je Adam Muchtin.

Radovi će biti konačno dovršeni 26. rujna 1942. godine. Crkvu je trebalo opremiti, dovršiti zvonik, natkriti trijem, izgraditi ogradni zid oko crkve te urediti prostor ispred crkve. Oltar je dopremljen iz bolničke kapele, kao i dvije misnice, pokaznica, šest svijećnjaka, velum i sakristijski ormar. Kasnije će župa biti obogaćena skromnim inventarom kapele Sušačke gimnazije, kapele iz Martinšćice te dijelom inventara kapele Banovinske bolnice.

Vlč. Adam Muchtin od 13. srpnja 1941. godine postao je i upravitelj trsatske župe svetog Jurja kojoj je pripadala i Vežica, tako da je svećeničku službu vršio u obje crkve, trsatskoj i vežičkoj. Službu upravitelja župe svetog Jurja vršit će do ožujka 1942. godine.

Kako bi pastoralno djelovanje bilo uspješnije, kao i radi predviđanja porasta stanovništva, uputio je vlč. Adam Muchtin 12. listopada 1941. godine Biskupskom ordinarijatu u Senju obrazloženi prijedlog za osnivanje nove župe na Podvežici. Biskupski ordinarijat prihvatio je prijedlog pa je 6. prosinca 1941. osnovana župa Podvežica, a 31. prosinca 1941. Adam Muchtin imenovan župnikom novoosnovane župe svete Terezije od Djeteta Isusa. Tek je započimao temeljiti duhovni rad i pastoralna skrb za stanovnike Vežice. Vlč. Adam uložiti će mnogo truda i ljubavi kako bi navijestio Krista. Imao je svoj način. Odgajao je primjerom više nego riječima.

Postavlja pokrajnje oltare Majke Božje i svetog Josipa te slika njihove slike kako bi poticao pobožnost prema njima. Kupuje novi baldahin i uvodi cijelodnevno klanjanje Presvetom Sakramentu svakog 8. prosinca na svetkovinu Bezgrješnog Začeca, kao spomen na blagoslov crkve. Potiče misijsku svijest kod vjernika te širi katolički tisak. Po slikaru Carminu Butkoviću – Visintiniu obogaćuje svetište lijepom zidnom slikom svete Male Terezije u rajskoj slavi. Postavlja krstionicu, harmonij, izrađuje svake godine prigodom božićnih blagdana jaslice, cijenjene i posjećivane od mnogih čak i iz udaljenijih mjesta.

Posebnu pažnju pridaje skladu liturgije i liturgijskog prostora. Potiče rad župnog zbora. Listopadske i svibanjske pobožnosti, kao i križni put obavlja savijesno. Ispovijeda, posjećuje bolesnike, blagoslivlja obitelji, predaje vjeronauk i župnu katehezu, pomaže svakome i svima, za svakog ima vremena i lijepu riječ.

Naručuje nova zvona za župnu crkvu, veće od 330 kg., posvećeno Majci Božjoj i manje od 150 kg. posvećeno svetoj Tereziji od Djeteta Isusa. Svečano ih je blagoslovio 24. srpnja 1949. godine, uz sudjelovanje velikog broja župljana.

Iste godine proširuje crkvu dograđujući joj kapelu s desne strane od ulaza, kako bi crkva dobila na praktičnosti i ljepoti.

Osobito je vrijedno spomenuti trud vlč. Adama prigodom postavljanja dvanaest novih željeznih prozora i rozete na župnu crkvu, koji su izrađeni prema njegovom nacrtu.

Bolest koja se pojavila 1959. godine, u pojačanoj mjeri i u raznim oblicima, produljila se i na iduću godinu. Svoje ozdravljenje vlč. Muchtin pripisuje zagovoru svetoga Josipa, kojemu je odmah nakon oporavka naslikao novu oltarnu sliku za pokrajnji oltar u župnoj crkvi.

Od izgradnje župne crkve svete Terezije od Djeteta Isusa, u njoj se posebna pažnja pridavala liturgijskom pjevanju. U počecima na harmoniju, ali ubrzo se pokazala potreba za nečim jačim, odnosno za orguljama. Godine 1964. vlč. Muchtin i njegova majka Veronika, prodali su dio obiteljske kuće na Trsatu. Majka Veronika odlučila je da će tim novcem kupiti i darovati orgulje vežičkoj crkvi. Orgulje su stigle 14. lipnja 1965. godine. Izradio ih je orguljar Jenko prema dispoziciji maestra Albe Vidakovića, dok je vanjski izgled izrađen prema nacrtu župnika Muchtina.

Vežičke orgulje u potpunosti su obnovljene 2012. godine, na spomen i zahvalu majci Veroniki i vlč. Adamu, preko kojeg je Gospodin zasvirao najljepšu pjesmu i pokazao svima nama kako vjerom i ustrajnošću možemo sve postići.

Svojom domišljatošću župnik Adam odlučuje izgraditi župni stan u crkvenom dvorištu. Urbanisti će i taj plan pokušati spriječiti pod izlikom da se na tom dijelu Vežice ne mogu podizati nikakvi manji objekti. No posredstvom arhitekta Zdenka Sile dozvola je dobivena pa su radovi mogli krenuti građevinske dozvole dobivene 9. lipnja 1965. godine. Većinu radova izveo je sam vlč. Adam, uz povremenu pomoć zidara ili kojeg župljanina.

Nakon više od trideset godina službe vlč. Adama Muchtina na Vežici, 13. listopada 1971. imenovan je župnikom župe svetog Jurja na Trsatu. Tu službu obnašat će sve do svog umirovljenja 1984. godine. Po drugi put vrši obimne radove na obnovi crkve svetog Jurja.

Duhovna ostavština msgr. Muchtina daleko nadilazi njegovu župničku službu, izgradnju crkve svete Terezije od Djeteta Isusa na Podvežici i obnovu crkve svetog Jurja na Trsatu. Muchtin je slikar. Za župnu crkvu na Podvežici naslikao je sliku Blažene Djevice Marije, svetog Josipa, oltarnu sliku svete Terezije te sliku svete Male Terezije kao sakristanke. Za crkvu u Bakarcu oltarne pale svete Obitelji i svete Terezije od Djeteta Isusa. U svetištu Majke Božje Goričke na otoku Krku nalazi se četrnaest slika Muchtinovog Križnog puta, koji se ističe

osebujnim prikazom likova, a prvotno je bio namijenjen i postavljen u župnoj crkvi na Podvežici. Sačuvan je i priličan broj skica, nacрта i još nekoliko manjih umjetničkih ostvarenja.

Muchtin je i prevoditelj. Sa slovačkog je preveo knjigu *Krist i današnji čovjek*, Andreja Klimana te nekoliko članaka poučnog i duhovnog sadržaja. S talijanskog je preveo *Život svete Ljudevite de Marillac* Angela Troisia, vjerojatno za sestre Milosrdnice s kojima je radio u Banovinskoj bolnici na Sušaku, a sa slovenskog prevodi dio djela *Crkveno slikarstvo*, Franca Stelea. Preveo je također za Križarsko bratstvo na Sušaku igrokaz Josipa Spillmanna *Žrtva ispovijedne tajne*. Ostali prijevodi, s drugih stranih jezika vezani su uz njegovu službu predavača crkvene umjetnosti na Visokoj bogoslovnoj školi u Rijeci.

Za svoja predavanja o crkvenoj umjetnosti koja je držao od 1948. do 1955. godine na VBŠ u Rijeci pisao je skripte od kojih je jedna objavljena. *Kritika umjetnosti, Kamen, drvo, kovine i boje, Povijest kršćanske umjetnosti te Oprema crkve*, koja je objavljena u izdanju Bogoslovskog sjemeništa 1949. godine i kao takva jedina ostala sačuvana u njegovoj ostavštini.

Napisao je i uredio dvije župne spomenice župe Podvežica, spomenicu o izgradnji crkve svete Terezije od Djeteta Isusa te dvije spomenice župe svetog Jurja na Trsatu.

Napisao je i mnoga predavanja i nagovore od kojih posebno treba spomenuti *Spaljivanje mrtvaca, Zašto smo na svijetu?, Krist i žena, Velika čast, Ples, Potreba organizacije, Ljudski obziri*. Njegov stil je jasan, precizan i poučan. Osobito je vrijedna radnja za pastoralnu konferenciju o općenitoj ispovijedi za koju je dobio i pohvalu člana Bogoslovne Akademije. Sačuvano je samo nekoliko propovijedi koje je napisao prigodom većih blagdana i župnih proslava, budući da, prema svjedočanstvu vjernika, nikad nije propovijedao čitajući već napisani tekst.

Okušao se i u novinarstvu objavljujući članke pretežno povijesnog sadržaja u mjesečniku *Zvona*, a kao mlađi i u tjedniku *Istina*. Adam Muchtin bio je strastveni fotograf i kolekcionar. Imao je cijelu zbirku različitih modela fotoaparata. Na svojim fotografijama uvijekovječio je mnoge događaje, osobe i objekte. Osobito su lijepe umjetničke fotografije prirode i pejzaža grada Rijeke.

Od svog umirovljenja 1984. godine živi u svojoj obiteljskoj kući na Trsatu. Svoju kuću i sve što poslije njega ostaje ostavlja Nadbiskupiji. U bolesti i starosti mnogi ga posjećuju i pomažu mu. Posljednjih godina svete mise služi u kući. Zbog pogoršanja zdravlja hospitaliziran je u Sušačku bolnicu gdje boravi od 24. kolovoza do 17. rujna 1993. godine. Dijagnosticiran mu je tumor desne

strane pluća. U bolnicu je ponovno primljen u stanju velike iscrpljenosti i otežanog disanja 19. kolovoza 1994. Gospodin će 21. kolovoza 1994. doći po svog vjernog slugu Adama u 15 sati i 35 minuta. Vječnost za koju je živio sada je njegova baština.

Sprovod msgr. Adama Muchtina i svetu Misu zadušnicu 23. kolovoza u 13,00 sati na trsatskom groblju, uz sudjelovanje velikog mnoštva ljudi s Trsata i Vežice, vodio je nadbiskup msgr. Anton Tamarut. Oproštajne govore držali su svećenik Anton Sironić i trsatski župnik fra Marijan Glamočak.

Msgr. Adama Muchtina jednom riječju možemo definirati kao Božjeg čovjeka. Sve svoje darove, a imao ih je mnogo, iskoristio je Bogu na čast. Muchtinov svijet je prvenstveno unutarnji, a iz njegove nutrine proizlazi svo bogatstvo njegova vanjskog izričaja. Svijet Adama Muchtina svijet je otajstva, dubokog nutarnjeg dijaloga s Bogom. I ono najveće čudo s kojeg se Muchtin nadahnjuje je zasigurno euharistija. Za nju se pažljivo pripravlja, pobožno je slavi, od nje živi. Možemo reći da je dinamika Muchtinovog stvaralaštva sakramentalna, u svemu otkrivamo Božji pečat. Nije trpio površnost i nemar. Bio je pravedan u svom odnosu prema drugima. Poštivao je tuđu slobodu te različitost stavova i mišljenja. Crkvu je sinovski volio. Na svim razinama života Crkve, biskupijskom, nacionalnom ili svjetskom, želio je biti informiran. Čitao je, proučavao, osobito pratio koncilski gibanja. Prema uputama Crkve radi i usklađuje svoje stavove. Otvoren je za svaku novost koja dolazi od Božjeg Duha. Nije bio stranac u svijetu. Volio je prirodu, grad, radovao se životu, pratio je svjetska zbivanja. S oduševljenjem prihvaća napredak u tehnici i znanostima. U svemu ostaje vjeran svome Gospodinu, jedinom istinskom središtu ljudske budućnosti i napretka.

Msgr. Adam Muchtin nakon smrti nije ostao zaboravljen. Na njegov grob često dolaze njegovi župljani iz župa u kojima je kao svećenik godinama neumorno djelovao, Vežice i Trsata. Glas o njegovoj požrtvornosti i dobroti ostao je neprekinuto prisutan kod vjernika, ali i kod onih koji to nisu. Nakon prijensa njegovih posmrtnih ostataka 2005. godine u svećeničku grobnicu na groblju Kozala, pojavila se želja da se njegovi zemaljski ostaci sahrane u crkvu svete Terezije od Djeteta Isusa na Podvežici, kako je on sam, prema svjedočenju nekih vjernika, želio.

Riječki nadbiskup msgr. Ivan Devčić, je 22. listopada 2012. dopustio je da se posmrtni ostaci msgr. Adama Muchtina, kao i ostaci njegove obitelji: sestre Marije, oca Adama i majke Veronike sahrane u podvežičkoj crkvi. Na svetkovinu svetog Josipa, 19. ožujka 2013., posmrtni ostaci msgr. Adama Muchtina i

njegove obitelji svečano su sahranjeni u župnu crkvu svete Terezije od Djeteta Isusa na Podvežici.

Otada je njegov grob mjesto molitve, milosti i uslišanja. Mnogi svjedoče da su iskusili zagovor msgr. Muchtina u duhovnim i tjelesnim potrebama. Molimo da bude uzdignut na čast oltara te da na taj način Gospodin njegovu vjernost, poniznost i neustrašivo pouzdanje u Njega proslavi pred cijelom Crkvom.

vlč. Ivan Šarić, mag. theol.

Župnik Župe sv. Terezije od Djeteta Isusa u Rijeci